

DALŠÍ ŽIDOVSKÉ PAMÁTKY V PRAZE

● **Jubilejní synagoga** (Jeruzalémská ulice) z roku 1906 upoutá výraznou orientální fasádou kombinující maurský a secesní styl.

● **Synagoga na Smíchově** (roh Plzeňské a Stroupežnického) dnes zaniká v moderní zástavbě shopping center na Andělu. Pochází z roku 1863, funkcionalisticky přestavěná ve 30. letech. Po válce se z ní stalo skladiště.

● **Starý hřbitov** (Fibichova) v sousedství dnešních Mahlerových sadů byl založen kon-

cem 17. století. Je tu řada cen-
ných barokních a klasicistních
náhrobků. Bylo tu pohřebno
několik významných rabínů.

● **Nový hřbitov** naproti Olšan-
skému hřbitovu byl založen až
v roce 1890, z tehdejší doby
také pochází novorenesanční
obřadní síň. Nachází se tu pa-
mátník obětí terezínského
ghetta či pomník obětem potop-
ené lodi Patria. Návštěvníci
sem chodí ale především k hro-
bu Franze Kafky, pohřben je tu
také spisovatel Ota Pavel či
básník Jiří Orten.

Obřadní síň.

FOTO: ADELA POLÁKOVÁ

INFORMACE

● Židovské muzeum v Praze
U Staré školy 1, 110 00 Praha 1.
Tel.: 224 819 456, e-mail: offi-
ce@jewishmuseum.cz

Rezervace vstupenek: Rezer-
vační centrum (U Starého hři-
tova 3a, 110 00 Praha 1. Tel.:
222 317 191, e-mail: rezervac-
ni.centrum@jewishmuseum.cz)
www.jewishmuseum.cz

● Židovská obec Praha
Maiselova 18, 110 01 Praha 1

Tel. číslo do sekretariátu: 222
319 002, fax: 222 318 664,
e-mail: sekretariat@
kehilaprag.cz

Představitelé obce: Tomáš Jelí-
nek (předseda), Karol Efraim
Sidon (vrchní zemský a pražský
rabín).

● Informační centrum ŽOP a kni-
hovna: Jáchymova 3, Praha 1,
110 00. Tel.: 224 819 353.
www.kehilaprag.cz

→ **O Klausově synagoze
a Obřadní síni**

Klausová synagoga leží v těs-
ném sousedství hřbitova. Jmé-
no získala od třech malých bu-
dov (německy Klausen), které
tu nechal postavit Maisel v roce
1573. Dnešní stavba vznikla až
po rozsáhlém požáru ghetta
v roce 1689, přestavbou prošla
koncem 19. století. V životě
ghetta zaujímal významné
místo – byla největší a sloužila
pražskému Pohřebnímu bratr-
stvu. Z expozice se návštěvník
dovídá o židovských tradicích
a zvycích, o svátcích i každo-
denním rodinném životě.

Hned vedle Klausovy synago-
gy je Obřadní síň. Postavená
z opuky vypadá jaksi „středově-
ce“ – ovšem pochází až z počát-
ku 20. století. Stejně jako Klau-
sová synagoga sloužila Obřadní
síň (a stará budova, která na
místě stávala kdysi) pražskému
Pohřebnímu bratrstvu (Chevra
kadiša), které roku 1564 založil
rabín Eliezer Aškenazi. „Ačkoli
své povinnosti členové bratrstva
vykonávali dobrovolně a bez-
platně, členství ve spolku bylo
neobyčejnou ctí a mohli ho do-
sáhnout pouze vážení a učení
mužové obce. Pohřební bratr-
stvo se neomezovalo pouze na
péči o nemocné, pohřeb a pod-
poru pozůstalých, ale z miloda-
rů podporovalo i nejméně oby-
vatele ghetta, nemocnici a si-
rotčinec, poskytovalo příspěvky
školám a pečovalo o hřbitovy
obce,“ píše se v příručce Arno
Pařika o židovské Praze.

V prostorách Obřadní síně
pokračuje expozice o tradicích
a zvycích a věnuje se právě čin-
nosti bratrstva.

**O Staronově synagoze
a pogromu**

Staronová synagoga, jádro
pražského Židovského města,
nejstarší dochovaná synagoga
v Evropě, místo opředené le-
gendami a pamětné rozkvětu
i utrpení pražského ghetta. Po-
stavena byla již ve 13. století
a původně se jmenovala Velká
nebo Nová.

V té době se postavení Židů
ve společnosti zhoršovalo. Ač-
koliv jim mnozí z panovníků
přiznávali privilegia, ve středo-
věku byli obyvatelé ghetta často

obviňováni ze zakládání požárů
či trávení studní, což byla vhod-
ná záminka k násilnostem. Ke
strašným kapitolám pražského
ghetta patří pogrom o Veliko-
nocích roku 1389, který si vzal
životy tři tisíce Židů, domy byly
vypáleny, obchody vyrabovány
a židovští sirotci umístěni do
křesťanských rodin, které je ne-
chávaly okamžitě pokřtít.

Legenda praví, že základní
kameny pro stavbu Staronové
synagogy přinesli andělé ze
zbořeného jeruzalémského
Chrámu pod podmínkou, že
budou navraceny zpět, až bude
obnoven. A andělé proměnění
v holubice ji také podle jiné le-
gendy chránili před požáry.

Jméno Staronová se ujalo až
v 16. století, kdy v Praze vznik-
ly další synagogy. Staronová sy-
nagoga je obdélná dvouloďná
gotická stavba s vysokou sedlo-
vou střechou. Nad vnitřním
prostorem se uzavírá šest polí
pětidílné žebrové klenby na
dvou pilířích, dvanáct úzkých
oken připomíná dvanáct kme-
nů Izraele. Dnes se tu – stejně
jako v protější Vysoké a také
novoměstské Jeruzalémské sy-
nagoze – konají bohoslužby.
Vedle se nachází budova Žido-
vské radnice.

**O turistech, jarmulkách
a fotoaparátech**

Na vnější zdi Pinkasovy syna-
gogy, před vchodem na Starý
židovský hřbitov, visí cedulka
vyzývající návštěvníky, aby re-
spektovali pietní charakter
místa. Ale mnozí z turistů jako-
by to nedokázali. A co víc, nere-
spektují židovské tradice – ač-
koli jsou ve všech synagogách
k dispozici erární jarmulky,
chodí muži téměř zásadně s ne-
pokrytou hlavou. A přestože je
v objektech zakázáno fotit či
natáčet, odevšad se ozývá cva-
kání miniaturních digitálních
fotoaparátů. Na druhou stranu
– už sama skutečnost, že se ná-
vštěvníci Prahy přijdou do ži-
dovského města podívat, je po-
zitivní. Tradice nejstaršího mo-
noteistického náboženství tak
snad nebude zapomenuta. ●

ADELA POLÁKOVÁ

Fotografie byly pořízeny
se souhlasem Židovského
muzea v Praze